ч. 237 (14.134). Львів, пятниця 6. вересня 1935. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. РІК LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, ІІ. пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українське вчительство й вибори.

В ч. 7-му „Учительського Слова" (з вересня 1935), органі „Взаїмної Помочі Українського Вчительства", поміщена на ст. 147 на тему виборів стаття п. з. „Вибори до законодатних державних установ". З огляду на зрілий і поважний зміст тої статті, передруковуємо її на цьому місці без змін і зайвих коментарів.

Дні 8-го й 15-го вересня 1935 залишаться на довгі літа важними датами в житті всіх громадян цілої держави. В дні 8. вересня 1935 відбудуться вибори послів до сойму, а в дні 15. вересня ц. р. голосуватимуть управнені до цього громадяни на 64 кандидатів до сенату.

Сучасна держава сягає своїми кермуючими й організуючими впливами до найменших подробиць колективного й індивідуального життя всіх громадян. Тим чином усі матеріяльні, політичні й духові інтереси громадян сплітаються найтісніше з атрибутами держави та впливають на себе взаїмно.

Ствердивши цю дійсність, доходимо до льогічного висновку, що кожний громадянин повинен дбати про те, щоб мати вплив на найвищі в державі контрольні й законодатні встанови — на сойм і сенат. Отже виборчий акт є виявом найвищого розуміння права й почуття обовязку перед найближчою громадською спільнотою в рамах державного життя. Бо саме виборчий акт є тим моментом, коли громадянин має одиноку можливість скористати свобідно з найвищого свойого громадянського права в державі та взяти на себе обовязок відповідальности за долю своєї національної спільноти в цій державі.

Свідомий громадянин та ще й на визначному громадянському становищі не може бути байдужий до виборчого акту. А вже ніяк не найшлаб виправдання така байдужість у народнього вчителя, що повинен усе бути зразком громадської активности, свідомости й характерности. Своїм безпосереднім прикладом, своєю активністю в усіх актах виборів повинен він указувати своїм співгромадянам, своїм учням і вихованкам шлях використання найвищого свого громадянського права в державі, шлях виконання також і найвищого громадянського обовязку. Ніяке особисте переконання чи світогляд, ніякі посторонні аргументи не можуть і не повинні відтягнути народнього вчителя від усіх виборчих актів.

В часі виборів повинен народній учитель зложити доказ найкращої громадської зрілости, розуму й життевого досвіду. Ніякий необдуманий вчинок, ні одно нерозважне слово в часі виборів не може впасти найлекшою тінню на добре імя народнього вчителя. Цим високим і шановним іменем повинні ми дорожити всі разом і кожний з нас зокрема. Хвилина виборів повинна стати школою найкращої громадянської активности, свідомости й гідности. Ці громадські чесноти мусять проміновати від народнього вчителя ярким світлом на його найближче оточення, на всю його громаду.

Товариші й Товаришки! Не забудьте в днях 8. й 15. вересня 1935 зложити докази своєї громадянської свідомости й активности!! Скористайте зі свого найвищого громадянського права, сповніть свій найвищий громадянський обовязок!

Товаришів(ок) Долинщини, Калущини й Рогатинщини повідомляємо, що першим кандидатом на кандидатській листі виборчої округи ч. 68 є наш товариш **Дмитро Великанович**, емеритований управитель школи, бувший посол до сойму і член Головної Управи В. П. У. В.

Жахливе положення на Совітській Україні.

Враження американського журналіста

НЮ ЙОРК, КАП. Американський журналіст Варнер недавно оголосив у пресі свої враження з подорожі по СССР у 1934 р. Прилюдна опінія довідалась, що від півтора річного голоду на Совітській Україні згинуло **голодовою смертю коло шість міліонів людей.** Варнерові вдалося перехитрити агентів Г. П. У. і на власні очі побачити те, чого інші подорожники не могли бачити. Варнер привіз зі собою багато фотографій, які ілюструють страшні сцени й епізоди голодової катастрофи на Совітській Україні.

Переговори Італії з В. Британією.

ПАРИЖ, 5. 9. ПАТ. Хоч появились офіційні заперечення про переговори бар. Альойзія з премієром В. Британії Болдуіном „Ле Пті Журналь" запевняє, що така конференція дійсно була. Бар. Альойзі по дорозі до Женеви переїздив у вівторок через Екс-Ле-Бен. Одночасно прем. Болдуін, який перебував в Екс-Ле-Бен на відпустці, виїхав цього дня поза Екс-Ле-Бен, де зустрінувся з бар. Альойзієм

ЛАГІДНИЙ ТОН БРИТІЙСЬКОЇ ПРЕСИ.

ЛЬОНДОН, 5. 9. ПАТ. Коментарі британської преси про вчорашні женевські заяви дуже обережні. Здогадуються, що уряд інспірував, щоб преса не нападала на Італію за промову Альойзія і не змальовувала положення в чорних красках.

Преса підготовляє прилюдну опінію, що справу можна поладнати в рямцях женевської процедури. Італійський документ уважають пригожим до продовжування заходів ради Ліги Націй у справі поладнання абісинського спору.

Абісинія не піде на ніякий компроміс.

БЕРЛІН, 5. 9. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Аліс Абеби: Цісар Абісинії вислав до папи телеграму з подякою за останню мирову заяву. Нині передполуднем представник Абісинії в Женеві дістав нові інструкції, щоб придержувався дотеперішнього становища і не йшов на ніякий компроміс. В Аліс Абебі панує оптимістичний настрій.

ПАРИЖ, 5. 9. ПАТ. Авас повідомляє з Аліс Абеби: Вістка про уневажнення нафтової концесії викликала в тамошніх італійських колах прихильне враження. На думку тих кол. теперішне положення таке саме, як перед 10 днями. Добре поінформовані кола сподіються, що до зірвання концесійної умови дійшло внаслідок британсько-італійських переговорів.

Взивають музулман до бойкоту Італії.

ПАРИЖ, 4. 9. ПАТ. Авас повідомляє з Берліна: Тамошня музулманська громада вислала телеграму до негуса і до найважніших музулманських організацій цілого світу з покликом до бойкоту Італії. Крім того вислала петицію до Ліги Націй, щоб Ліга пошанувала незалежність Абісинії і вдержала мир.

Маневри брит. літаків над Суеським каналом.

МІЛЯНО, 5. 9. ПАТ. „Корієре делля Сера" повідомляє з Олександрії, що в окрузі Суеського каналу почались британські летунські маневри.

Присилайте передплату!

Українське жіноцтво і соймові вибори.

Кожні вибори є іспитом зрілости тої суспільної групи, яка бере в них участь. Вибори до законодатних палат дозволяють оцінити громадянську вартість членів даної суспільности. Таким іспитом громадянської вартости, політичної зрілости і національної свідомости українського громадянства в Галичині будуть вибори до сойму 8-го і до сенату 15-го вересня ц. р.

У Польщі настала нова політична ситуація, якої досі не було. „Чиста політика" сходить на другий плян, на перше місце висуваються суспільні і господарські питання. Одночасно нова виборча ординація усуває політичні партії від участи у виборах до законодатних палат і забезпечує урядові вирішний вплив на вибори.

Перед українцями ставули три можливости: 1) виступити підчас виборів, як досі, зовсім незалежно і в остаточному висліді не вибрати ні одного свого посла; 2) зробити з урядом виборчий компроміс, і 3) не брати участи у виборах.

На жаль, у такій важній і засадничій справі немає у нас єдности — не прийшло до порозуміння, до вирішення і спільного солідарного виступу. Історія болючих досвідів нічого нас не навчила. Гасло „В єдности сила" у нас тільки в теорії, в піснях і святочних промовах — практика йде старим шляхом, що веде до розбиття національних сил.

Українське громадянство поділилось на два табори. В одних наших політичних кругах узяли верх бойкотові настрої — ті круги заявилися проти участи у виборах до польського парляменту на підставі такої виборчої ординації, яка переведення вибору незалежного представництва робить залежним від порозуміння з урядовими чинниками. Інші, поучені досвідом недавніх виборів до громадських рад і самоуправних установ та практичними наслідками всіх дотеперішніх українських бойкотів у Польщі, станули на становищі, що слід використовувати всі можливости легальної політичної боротьби і що таку можливість боротьби, хоч в іншій площині і дуже обмежених формах дає навіть нова виборча ординація. Тому у виборах до нового польського парляменту ми повинні взяти участь. Вислідом того рішення є виборчий компроміс УНДО з урядом.

Відома річ, що нова виборча ординація дуже некорисна для жінок. На ділі вона ставить просто під великий знак запиту політичну рівноправність жінок. Це признає впр. сама Марія Яворська, б. посолка ББ. Та проте вона кличе загал польського жіноцтва до якнайживішої активности у виборах, саме з уваги на дуже важкі умовини сучасного життя жінок. Чим гірші ті умовини, тим більшого вимагають вони зусиллл, щоби їх побороти; М. Яворська вказує, що саме ці вибори дають жінкам найкращу нагоду здати іспит громадянської зрілости, щоб мати ще одну підставу жадати реалізації рівноправности, що її дає жінкам конституція.

Праця жінок при виборах, їхня участь у виборах, будуть легітимацією для будучих посолок і сенаторок, які будуть дбати, щоб ширше відкрились двері польського парляменту перед заслуженими жіночими представницями.

Ситуація українського жіноцтва у звязку з новою виборчою ординацією багато трудніша і складніша від польок: вона бє і по жіноцтву і по загально-національних українських інтересах

Загал нашого зорганізованого жіноцтва не мав досі нагоди висловитись ясно за одним із згаданих двох таборів української прилюдної думки. Не було ні анкети в цій справі, ні такої наради всіх українських жіночих організацій, де їх умандатовані заступниці моглиб висловити свою думку. Тільки Союз Українок, одинока українська жіноча організація, що мала право вислати свої заступниці до окружних виборчих зборів і як така установа, що її завданням є „заступати жіночі права й інтереси перед громадянством і державою", — мала нагоду устами свого проводу з'ясувати своє становище до теперішньої виборчої акції. Те становище було зовсім позитивне, аж до моменту, коли провід УНДО на основі компромісу, заключеного з урядом був примушений зректися кандидатури п-і Мілени Рудницької і запропонував С. У. висунути на те місце іншу кандидатку. Те первісне позитивне становище Проводу С. У. найшло свій вислів у позитивному голосуванні голови С. У. п-і М. Рудницької, на дотичному засіданні Народнього Комітету, в участі делегаток С. У. в окружних виборчих зборах, у голосах жіночих часописів „Жіноча Доля" і „Жіноча Воля", (яких редакторкою є б. сенаторка п-і О. Кисілевська) а також у передвиборчих зборах в Перемишлі, де делегатки С. У. віддали всі свої голоси на українського кандидата, та в нараді 250 делегаток українських жіночих організацій в Коломиї. З цього ясно, що *засадниче* становище Проводу С. У. було за участю у виборах, не зважаючи на некорисну нову виборчу ординацію для жіноцтва. Провід С. У. зрозумів був вагу історичного моменту, що українську національну рацію треба вище поставити, ніж жіночу рацію. Тої самої думки є загал українського патріотичного жіноцтва.

Українській національній рації мусимо підпорядкувати всі наші особисті амбіції і специфічні жіночі справи. „Не пора жаліти рож, коли ліси горять"!...

Хочби ми, жінки, як були покривджені новою виборчою ординацією і вислідом виборчого компромісу з урядом, то проте не вільно нам нічим зневочуватись, бо служба, яка вимагає наших зусиль і жертв, це служба ідеї. Ідеї кращої майбутности нашої Батьківщини.

Справедливість каже признати, що наше жіноцтво, яке блискуче здало іспит політичної і громадянської зрілости в часі Українського Жіночого Конґресу та має за собою капітал заслуг своїх двох парляментарних заступниць, що впродовж семи літ блискуче вивязувались зі свого завдання, аж стали гордістю всього українського жіноцтва, — що те наше жіноцтво вповні заслугує, щоби не тільки зберегти ті свої давні два мандати, але свій стан посідання збільшити при теперішніх виборах. А проте не вузько зрозумілі жіночі інтереси і найслушніші наші права, але добро нації і загальні вимоги накладають обовязок, щоби те політично зріле, патріотичне жіноцтво було співтворцем, було співрішаючим і співвідповідальним чинником скрізь там, де рішається сучасна і майбутня доля народу. Загал нашого свідомого жіноцтва добре розуміє це і зуміє це відповідно доказати, жертвуючи нашу добре заслужену рацію вищому імперативові, імперативові української національної рації, і в імя цього імперативу беручи масову участь у виборах до сойму 8. і до сенату 15. вересня.

Таким чином перейдемо до денного порядку над комунікатом, підписаним за зорганізоване жіноцтво чотирма членками Головної Управи С. У., що проголошував виборчу абстиненцію.

Як причину такого рішення подає комунікат те, що „На листі українських кандидатів, устійнений проводом Українського Національно-Демократичного Обєднання, яка є одинокою партією, що бере участь у виборах, не находиться ні одна жінка".

Цей комунікат не може мати обовязуючої сили для загалу українського патріотичного жіноцтва тому, що противиться загально-національним українським інтересам, яким те жіноцтво обовязане служити. За те, що „на листі УНДО не находиться ні одна жінка", повну відповідальність несе не Провід УНДО, який пропонував Союзові Українок поставити іншу кандидатку на місце п-і Мілени Рудницької, але та частина зорганізованого в Союзі Українок жіноцтва, яка відкинула цю пропозицію і тим своїм кроком позбавила загал українського жіноцтва умандатованої парляментарної заступниці на час цілих пяти літ каденції польського сойму.

Евстахія Тишинська.

„Доми Людове" на Поділлі.

Стан у дні 1. січня 1935. р.

В інформативній брошурі „Тарґі Всходнє 1935", яку видала пресова аґенція „Всхуд", находимо на сторінках 23—25 статейку п. н. „Доми Людове і капліце на Подолю". З цієї статейки вибираємо числові дані, які найкраще унаглядюють розмах будови нових „Домув Людових" у тернопільському воєвідстві, себто на Поділлі, за останні роки.

Перед війною — читаємо там — вибудувало „Товажиство Школи Людовей" ледви 36 домів, по війні ледви кільканацять, так, що в 1930 р. на просторі тернопільського воєвідства було всього 50 „Домув Людових". Зате в останніх роках будова нових домів набирає більшого розмаху тому, що цією акцією кермує колишній тернопільський воєвода Казимир Мошинський.

В поодиноких повітах повстала спеціяльна організація під назвою „Кураторія будови людових домів і каплиць", над якими загальну опіку обняла „Воєвідська Кураторія будови людових домів і каплиць" у Тернополі, що скоординувала у своїх руках цілу будівельну акцію. Завдяки такій організації до **1. січня 1935 р. збудовано і віддано до прилюдного користування 257 „людових домів"**. Крім цього докінчують будову 75 „людових домів". Таким чином у тернопільськім воєвідстві **є тепер 332 „людових домів"**.

Більшість, бо 245 вибудованих домів — це великі муровані будинки, решта — це деревляні будинки.

Найбільше збудовано у тернопільськім повіті, бо 40 „людових домів"; крім цього 4 доми викінчують.

В інших повітах тернопільського воєвідства стан „людових домів" виглядає ось-так: у борщівськім повіті збудували 20 „людових домів", докінчують будову 3; у брідськім повіті збудували 13, докінчують будову 4; у бережанськім повіті збудували 11, докінчують будову 5; у бучацькім повіті збудували 26, докінчують 7; починають будувати 1; у чортківськім повіті збудували 9, докінчують будову 6, почали будувати 3; у камінецькім повіті збудували 8, докінчують будову 2, почали будувати 6; у копичинецькім повіті збудували 19, докінчують будову 4, почали будувати 1; у підгаецькім повіті збудували 9, докінчують будову 1, почали будувати 1; у перемишлянськім повіті збудували 24; у радехівськім 4 і докінчують будову 3; у скалатськім повіті збудували 20; у теребовельськім повіті збудували 14, докінчують будову 5; у заліщицькім повіті збудували 13, почали будувати 8; у збаражськім повіті збудували 12, докінчують будову 1, починають будувати 2; у зборівськім повіті збудували 8, докінчують будову 2; в золочівськім повіті збудували 7, докінчують будову 5 і почали будову 1.

Вартість збудованих домів сягає понад 3 і пів міліона золотих.

„Доми Людові" технічно збудовані так, що крім великої салі і світлиці, дають ще приміщення і для „кулка рольнічого", крамниці, молочарні то-що. В кожнім домі є читальня, бібліотека, театральна саля і т. д. 207 тих домів становлять власність „Товажиства Школи Людовей", 105 мають інший титул власности.

Румунський фашизм та українці

(Кореспонденція з Румунії)

Букарешт, 3. IX. 1935.

I.

В останньому часі розвинувся в Румунії націоналістичний рух. Причиною цього явища є організаційні недомагання провідних партій, всякі їх правительствені гріхи та безплідні міжпартійні ворожнечі (в Румунії існує поверх 20 політичних організацій).

Націоналістичних румунських угруповань, заснованих для викорінення „балканської політичної системи" — є аж три.

Найстарше із них це „Ліга Охорони Національної та Християнської" під проводом Кузи, універ. професора із Яс. З ним злучився, в минулому місяці письменник Ґоґа зі своєю „Національ-аграрною партією".

Друга фашистівська організація під назв. „Все для батьківщини", це відновлена „Залізна Ґвардія", яку розвязало в р. 1932 ліберальне правительство. По тім відлячились ґвардійці та вбили премієра Дуку. Нині, під проводом старого ґенерала Кантакузіно, змінили вони свою тактику; на місце підпольної акції вибрали „конструктивний націоналізм".

Третьою партією із крайно-правою програмою є „Національний Фронт", під проводом бувшого премієра — „націонал-цараніста" д-ра Вайди. Цей „фронт" ріжниться від перших двох угруповань тим, що ставить на місце крайнього антисемітизму та шовінізму нову засаду: „пропорціонального права меншостей у відношенні до їх числа".

Мимо взаїмного поборювання та ще не виробленої внутрішньої єдности, вище наведені партії зросли до поважних чинників румунського політичного життя.

Ідеольоґія й тактика згаданих трьох організацій трактує українців майже однаково. Їх наставлення до українців є прихильне, коли мова про будучу сусідню Українську Державу — за Дністром; а неприхильне, коли займається „докучливою українською меншістю (що в Румунії виносить поверх 1.000.000 душ).

До останнього румунсько-совітського договору згадані партії відносяться крайне-ворожо й противляться цій дружбі із московським „юдео-комунізмом", не тільки в пресі, на вічах, а також в парляменті. Додам, що в Букарешті, лише їх преса описує правдивий стан Радянського Союзу та гнет українського народу під комуністично-російською комісарщиною.

Наставлення цих трьох угруповань до української меншости недвозначне. Вони уважають українську меншість (що в кількох повітах творить більшість населення) не автохтонами, а „галицькими емігрантами!"

Один із проводирів „зелених сорочок" (Залізної Ґвардії) Д. Протопопеску, „спец" в українських справах пише (в своїм органі „Порунка Времій" з 28. VIII. 35.) що кольонізування Добруджі буковинськими румунами є національним атентатом. — На Буковині, замало румунів, бо вона „закрита галицькою вошнею" (вислови Протопопеска — теперішнього унів. професора на катедрі анґлійської мови в Чернівцях та бувшого секретаря румунського посольства в Льондоні!!)... „Буковина занята непримирним українським елементом та сорокатою гуцульською шляхтою (!!), потрібує саме тепер, допливу, свіжої румунської крови, щоби очистити расу".

Ця вимовна фраза зрадила наміри відновленої Залізної Ґвардії, якої речником для „заграничних справ" є проф. Драґош Протопопеску.

II.

Інша фашистівська партія це „Національний Фронт" д-ра Вайди. Вона вже не така в українських справах як Залізна Ґвардія. Програма „Національного Фронту" передбачує „пропорціональність прав" (рід загально-державного „нумерус клявзус"). Колиб ця програма здійснилася, тоді поліпшила би лише мінімально положення буковинських та бесарабських українців.

Українці не мають ні народніх, ні середніх шкіл і в такім разі одержалиб (все лише на папері) дещо своїх прав. Зрештою Вайда ще не при кермі, а коли прийде до неї, то вже напевно без програми! Голосна програма Національного Фронту має лише вартість демагогічного передвиборчого засобу.

„Залізна Ґвардія" (Тепер „Все для Батьківщини") та „Національний Фронт" не виступали організовано при останніх виборах. Зате третя фашистівська партія „Ліга Охорони" вже осягнула деякі виборчі успіхи. На жаль ці успіхи запевнили їй повіти з українським населенням! (Сторожинці, Сороки, Білці).

„Ліга Охорони" зверталась до гуцулів та бесарабців, як до „братів християн", щоби „спільними силами позбутись жидів" і мала успіх, бо населення вибрало її кандидатів — румунів. Такий виборчий вислід можна пояснити не тільки браком свідомости серед українського населення цих повітів, ще не розвиненою як-слід партійною організацією Української Національної Партії, але головно нуждою, що вкорінилася в цих сторонах. Там, де панує побіч алькоголю, суспільних недуг, голоду ще й стан облоги, — там не можна найти відпорної національної сили. Там „побідили" спритні

агітатори — в цім випадку — „Кузисти-охрищики". Їх клич „Геть із Жидом!" є врештою оправданий там дійсністю. Бо хто нищив морально та матеріяльно добродушного гуцула, як не жид?!

Подібне положення є в північній Бесарабії, де гнет царської влади та постійний стан облоги спинив загальний розвиток українського населення.

І до того прикладав свою руку також жид. Цим разом не тільки в ролі буденного коршмаря та лихваря, — а й у ролі комуністичного агента Москви, бож переважно совітський агітатор жид використовує незавидне положення збіднілих хліборобів, підбурює їх проти влади. Колиж починаються розстріли — жидок щезає за Дністер, — а невинний бесарабський селянин пропадає по тюрмах військового суду!

І тут вдячний терен для „Ліги Охорони". Вибрані охоронники-посли не охороняють своїх виборців від дальшого катастрофального занепаду — а ущасливлюють їх румунізацією!

Злагіднити ці лиха може в деччім лише відповідно переорганізована Українська Національна Партія: — коли вона розгорне широко свою діяльність по цих загрожених окраїнах нашої етнографічної території.

Д-р О. Ільковач.

У Женеві рішається доля мира.

ІТАЛІЯ ОБВИНУВАЧУЄ АБІСИНІЮ.

ВСТУПНІ ПРИГОТУВАННЯ.

ПАРИЖ, 5. 9. ПАТ. Авас повідомляє з Женеви: Премієр Ляваль відбув вчора рано кілька конференцій зі своїми товаришами з Ради Ліґи. Засідання назначили на год. 16-у. Предметом нарад був очевидно абісинсько-італійський конфлікт. Порозумілися щодо процедуральних справ. По тайнім засіданні Рада вислухає звідомлення міністра Ідена у справі париської конференції. Звідомлення буде коротке та обмежуватиметься до пригадання фактів. Ляваль у короткій заяві прилучиться до тверджень Ідена. Потім Альойзі представить італійську точку бачення. Представник Абісинії Говаріяте обмежиться правдоподібно до того, що прийме до відома згадані заяви, і сам негайно не буде відповідати.

ТАЙНЕ ЗАСІДАННЯ.

ЖЕНЕВА, 5. 9. ПАТ. Тайне засідання Ради Ліґи Націй тревало ледви 10 хвилин. Предметом нарад була виключно справа процедури. Потім зачалось прилюдне засідання. Саля була виповнена до останнього місця. Дуже багато було журналістів.

Предсідник, делегат Арґентини, пригадав, що на черзі нарад є тільки справа італійсько-абісинського спору. По тім запросив представника Абісинії, щоб засів при столі Ради. Роздали негайно членам Ради оречення примирної комісії у справі події в Уаль-Уаль.

ПРОМОВА МІН. ІДЕНА І ЛЯВАЛЯ.

Перший говорив британський делеґат мін. Іден. Він підкреслив, що по війні народи стараються створити міжнародній лад, щоб уникнути війни. Між Італією і В. Британією нема ніякої політичної справи, коли йде про італійсько-абісинський конфлікт. Міністер Іден коротко представив хід париських переговорів трьох великодержав та пригадав, що Франція й Англія випрацювали на тій конференції проект пропозицій, які предложили італійській делеґації. Промовець зробив підсумки тих пропозицій та зазначив, що **ситуація в Абісинії вимагає важливих змін, але виключає потягнення суперечні з незалежністю і ненарушністю цієї держави.** Абісинія як член Ліґи Націй має право відкликатись з проханням за співпрацею та поміччю, щоб оживити господарський розвиток та зреорганізувати адміністрацію. Промовець заявив, що в Парижі не обговорювали, але й не виключали можливости деяких територіяльних змін, на які повинні погодитися й Абісинія й Італія.

Після тієї заяви говорив премієр Ляваль, який запевнив, що **мир можна запевнити тільки у рямках договору Ліґи.** Франція співпрацюватиме з Радою Ліґи. Це наше останнє зусилля не може бути без успіху і ми мусимо дійти до справедливого порозуміння, що далоб сатисфакцію Італії, якої вона має право домагатись та не легковажити при тому суттєвих суверенних прав Абісинії. Представник Італії — говорив Ляваль — представить нам свої жалі, які Рада, як найстаранніше провірить. Я переконаний, що британський представник буде примирний щодо пропозицій. Договір звязує нас усіх. Світ застановляється, чи женевська інституція передержить теперішню пробу. Маю надалі повне довіря до Ліґи Націй. В останнім році Ліґа, не зважаючи на трудноці, успішно полагодила справу Сари та мадярсько-югославянський конфлікт. Завдяки стислій співпраці всіх відповідальних урядів, зможемо запобігти війні.

ІТАЛІЙСЬКА ЗАЯВА.

Після Ляваля до голосу прийшов італійський делеґат барон Альойзі, який на вступі пригадав, що італійська делеґація здержалась від голосування, бо на останнім засіданні Ради ухвалили резолюцію, в якій рішили, що Рада Ліґи збереться 4. вересня, щоб розглянути цілість італійсько-абісинських відносин.

Тепер, коли цей розгляд зачався, італійська делеґація на приказ свого уряду предкладає членам Ради меморіял, в якім є арґументи, що вка-

Переживання адмірала Бирда на південному бігуні.

НЮ ЙОРК, 20. серпня. (Вл. кор.) В „Американ Мегезін" появилася частина щоденника адмірала Річарда Бирда з його останньої виправи до Малої Америки на південному бігуні. Щоденник зачинається з днем 28. березня 1934., тобто від дня, коли Бирд відокремив себе від товаришів, щоби не попадати з ними у спір, колиб він замешкав був разом з ними в підземній кімнаті. В часі відокремлення Бирд студіював атмосферичні зміни і це давало йому повно роботи. Але крім того мав він ще й звичайну працю, як і серед цивілізації. Треба було удержувати в чистоті свою кімнату, отоплювати її, варити їжу. Впродовж тижня він уже привик до своєї щоденної рутини і малі та дрібні справи треба було полагоджувати так докладно, як серед цивілізації великі. Він не міг піти спати перед другою по півночі, бо читав у ліжку, все одно, хочби навіть і слабі оповідання детективів. Цікавість усе перемагала сон. Але заки він заснув, склянка води на столі замерзала, а ціла кімната нагадувала ледівню. Лише недалеко печі було тепло. Харчі треба було видовбувати долотом з бляшаних коробок, у яких їх привезли з Ню Йорку.

З кінцем травня Бирд почав відчувати ослаблення і самоту. Він догадувався, що причиною ослаблення були ґази з неспаленої нафти, яка кудись затікала і дуже кіптіла. В місяць пізніше його товариші відважилися піти за ним, щоби довідатися, чи він ще живе. Вони завважили, що він розхорівся від копоту і забрали його до себе.

Проти московських дурисвітів.

Американські туристи до Совітів під проводом „Інтуриста" починають тверезо дивитися на все, що їм показують в большевицькому „раю". „Московська прогулька", книжка написана панною Трейвера, вказує власне на цей зворот. Хоч була там лише кілька тижнів і їй показували те, що самі хотіли, вона потрапила дивитися на справи своїми очима і про це отверто пише у своїй книжці. Вона каже, що просто чується невавість до Совітів за їхнє трактування чужинних туристів як дітей, яким поважно розповідається всякі байки та впевнюється, що вони мають роботу для людей, так, начеб то дістати роботу була якась особлива ласка уряду. Найгірше лютить авторку те, що нікому з туристів не вільно звідати місто самому, без опіки урядового провідника.

О. З.

З одного літнища.

1. ЗОВ ПРИРОДИ

Як тільки пролунає чарівне слово „вакації", відзивається у кожного з нас атавістичний нахил, зов предків, що жили серед природи, без сучасного комфорту, але і без льокаторських податків, та віддихали чистішим повітрям, без фабричних димів і вуличного пороху, мали багато сонця і досхочу води. Зов цей такий сильний, що перемагає недостачу грошей (не платимо місячних рат, не віддаємо довгів, а коли вдасться, то й позичаємо), перемагає страх перед пакуванням ріжного домашного краму, потрібного на літнищі та перед їздою з клунками. Не стримує нас страх перед примітивним життям на літнищі, бо не кожному стане позиченого гроша на вигідне життя у пансіоні. Перший віддих ароматичним повітрям живичного ліса чи купіль у гірській воді, віддалюють від нас перебуті невигоди, успокоюють розбурхані нерви, облекшують працю легенів та дозволяють призабути турботи цілого року

2. ЛІТНИЩЕ.

Заїхав я цього року аж до Делятина, дарма, що багато авторитетних „холерників" каже, будім-то Делятин не літнище, бо це ще не гори. Та я виступлю тут в обороні Делятина, хоч від міської ради не дістав за це ніякого хабаря, ані навіть знижки літниськової такси.

Передовсім є це місто з усіми культурними удогідненнями як пошта, суд, кримінал, аптика і т. п. „осередки здоровля". Є дві українські харчеві крамниці кооп. Сила і Говерля (А. Жаровський) поміщені у двох сусідніх домах, хоч головна вулиця Делятина тягнеться на добрих два кільометри. Є ще жидівська молочарня („Є сметана?" — питає жінка. — „Ой, сметана, шось такого" — і при цім відповідно цмокає молочарка-жидівка вагою біля 100 кг.), бо наші ґаздині не виносять набілу у місто, а Маслосоюз тільки розвозить масло по крамницях (шкода що не відчиняє хоч на літо власної крамниці). Є ще трохи шиночків, де в понеділки (торговий день) гуцулія монопольку пробує; є навіть крамниця Баті. Другим плюсом Делятина, це підміська залізнича тарифа із Станиславова, три ріки з першорядною купіллю всякої глибини (Прут, Любіжня і Перемиський потік), солянкове купелеве заведення, сільні джерела („за літру ропи дають чотири доби арешту", казала моя ґаздиня вертаючись нічкою з ведром ропи), багато сонця і лагідне підсоння. Цих усіх прикмет не має ніяке Яремче чи Татарів, а навіть Ворохта, хіба оден Косів, але туди нема не то що підміської тарифи, але загалом залізниці, а їзда автобусом все таки трохи рисковна. Певна річ, що має Делятин і свої мінуси як літниськова такса, пороги або болото, сміття і бруд — невідступні прикмети всіх галицьких містечок. Управа міста дбає дуже пильно про літниськову таксу та податок за винаєм мешкань (20 проц.) (Оповідав старенький гуцул: „Як я був хлопцем, то війтом був тут такий гуцул як і я, був ще секретар і поліціянт, — і все це якось вистарчало — з тепер повний маґістрат урядників, а за це й податки великі!"), але за вигоду для літників не дбає зовсім. Нема хідників, ані світла у тих передмістях, де мешкає найбільше літників (з винятком „Погребнича" де мешкає сам п. бурмістр), а навіть до ліса вступ заборонений — хіба що заплатите вступ, немов на яку виставу.

3. ОКОЛИЦЯ І МЕШКАНЦІ.

Але пек йому з містом; його потребуємо тільки тоді, коли треба щось купити. Місто це ряд домів здовж одної більшої вулиці, що тягнеться від двірця при коломийській лінії до двірця Делятин на шляху Станиславів-Ворохта. Решта це великі присілки з такими назвами: Лути, Любіжня, Погребнич, Шевелівка, Площа й Облаз. Окремі громади це Заріче на правім березі Пруту і Луг над Перемиським потоком. З усіх найгарнішою є Любіжня, положена над річкою тої самої назви, притокою Прута. Зачинається ця оселя від залізничої зупинки Любіжня і тягнеться долиною річки, кілька км. в західнім напрямку. По обох сторонах долини невисокі гори, покриті лісами ялиці й смереки. Красу Любіжної відкрив д-р Пертак із Станиславова і першиий збудував тут гарну віллю над річкою близько відомого камяного моста (віядукту). Літники почали зїздитися сюди щойно по війні і для них отворили залізничу зупинку та почали будову домів на сусіднім Погребничу в напрямі Делятина-міста. В самій Любіжній є тільки селянські хати, призначені частинно на мешкання для літників. Населення — головно жінки й малі діти роблять враження циганів. Убрані в міську тандиту (ніби по-міщанськи) ріжноколірову звичайно брудну — роблять не дуже симпатичне враження. Щойно в неділю або свято старше покоління вбирається у гуцульські одяги. Люди тут якісь байдужі і непорадні. Колись заробля-

зують на те, що абісинський уряд систематично й явно нарушував зобовязання супроти Італії і Ліги Націй. Тому італійський уряд не міг погодитися на пропозиції в Парижі. Водночас італійська делегація складає таку заяву: „Італія 50 років вела супроти Абісинії терпеливо політику приязни і співпраці, зокрема ту політику вів активно фашистівський уряд. Її характеризують два знаменні діла, що вказують, до яких меж Італія посувала свою терпеливість, не застосовуючи військових засобів та жертвуючи Абисинії всі можливости брати участь у міжнароднім житті. В 1923 р. Італія не зважаючи на опозицію інших держав та поважні труднощі, які робили компетентні комісії Ліги Націй, ні на британську опінію вповні підтримала зголошення Абісинії до Ліги Націй. Італія була теж першою й одинокою державою, що підписала в 1928 р. виїмковий договір приязни, бо аж на 20 років. Такого договору не заключають між собою навіть европейські держави. Згідно з тим договором Італія погодилася на те, щоб справу інциденту в Уаль-Уаль передати примирно-розємчій комісії.

Абісинія використала членство в Лізі Націй і не зважаючи на договір з 1928, від того часу зачала вести політику зброєнь спрямовану проти італійських посілостей, збільшуючи число провокацій, ворожих маніфестацій, нападів бандитів, актів бандитизму і насильства щодо спокійного населення, яке живе на італійському пограниччі. Один тільки випадок нападу міг би оправдати війну проти держави напасника. Італійський уряд не може вже довіряти абісинському урядові, ні вірити в можливість, що Абісинія виконає міжнародні зобовязання, головно, коли ті зобовязання затягне під натиском обставин. Абісинія не має даних на те, щоб бути членом Ліги Націй. Навіть тепер Абісинію репрезентує европеєць.

Італійська делегація стверджує, що в Абісинії істнує невільництво, що є запереченням цивілізації. Европейські держави не можуть співпрацювати з такою державою, що толерує невільництво. Тому італійський уряд змушений заявити, що дискусія на рівні з Абісинією понижує національну гідність італійської нації.

Щоб виконати обовязок усунення раз на завжди небезпеки, що загрожує італійським кольоніям, італійський уряд не може завірити гарантіям тільки правним з боку такої держави, як Абісинія. Бо йде тут про життеві інтереси першорядного значіння для італійської безпеки цивілізації. Італійський уряд не виконав би навіть найелементарніших обовязків, якби остаточно не зірвав з довірям до Абісинії і якби не застеріг собі повної свободи ділання, щоб застосувати всі засоби, що будуть потрібні для безпеки кольоній і пошани італійських інтересів.

АБІСИНІЮ ХОЧУТЬ ЗАСУДИТИ НА СМЕРТЬ.

Після Альойзія говорив повновласник Абісинії проф. Езе, що урочисто запротестував проти обвинувачень Альойзія та застеріг собі право, що пізніше докаже їх безпідставність. Проф. Езе хоче підкреслити покищо небезпеку процедури, що дозволює в такий спосіб говорити одному членові Ліги про внутрішні справи другого та домагатись перед Лігою, щоб його „засудити на смерть". Проф. Езе підкреслив, що досі претекстом воєнних приготувань Італії був інцидент в Уаль-Уаль. Нині Італія змінює основу свого обвинувачення. На нові напади відповість Абісинія пізніше, наперед мусить розглянути довгий італійський меморіял, що його нині доручено Раді Ліги Націй. Але треба спішитись. Мусимо знати, чи Рада Ліги зможе запобігти екстермінаційній війні, що загрожує кожної хвилини.

КІНЕЦЬ ЗАСІДАННЯ.

Дальший промовець, еспанський представник Оліван висловив переконання, що Рада Ліги не пощадить зусиль, щоб довести до мирної розвязки конфлікту та застеріг собі право представити пізніше становище еспанського уряду.

По тій промові предсідник Ради зазначив, що дальша дискусія, підчас якої абісинський представник дасть обширну відповідь, відбудеться на слідуючім засіданні, якого дату назначать пізніше.

На тім засідання замкнули.

—o—

Ювилейне свято чит. „Просвіти" в Хотіні.

В неділю 1. вересня ц. р. влаштувала читальня „Просвіти" в Хотіві з нагоди свого 40-ліття ювилейне свято, получене з посвяченням новозбудованого дому читальні. Свято почалося торжественним богослуженням, яке відправив у місц. церкві тамошній парох о. *Юркевич М.* в асисті *о. Майорчака М.* з Калуша, о. *Кисилевського* з Доброврян та *о. Скоробогатого* з Завадки. Співав хор із Загіря під дир. п. *Пфайфера*, грала орхестра читальні Підгорки.

Після відправленої панахиди за померших членів-просвітян Хотіня зібрані перейшли походом під будинок читальні. Чоло походу вела орхестра Підгорки, за якою йшли відпоручники повітових культ.-освітніх установ Калуша та околиці, дальше духовенство, орхестра Хотінь та громадянство в числі около 2.000. По доконанім акті посвячення читальняного, гарно прибраного великого дому, виголосив до зібраних претарну глибоко-патріотичну проповідь о. *Скоробогатий*, після чого в год. 1.30 у салі читальні відбулася святочна академія.

В імени виділу читальні відкрив академію відпоручник філії „Просвіти" п. *Король І.*, який відчитав історію розвою читальні в Хотіні та в коротких словах загрівав громадян Хотіня до дальшої послідовної праці на освітнім полі. З черги складали привіти: від ПСК дир. *Рубчак Я.*, від Філії „С. У." п. *Чорнітова С.*, від Р. М. інж. *Матвіяс*, від установ і читалень: Підгорки — п. *Франко, М.*, Боднарові, Новиці — п. *Струльців Т.*, Загіря — п. *Келебай Ю.*, Студінки — п. *Цимбалістий І.*, Підмихайля й Калуша — п. *Зазнай С.*, Завою — п. *Бойко В.*, Голиня — п. *Олексин*. Музично-вокальну частину свята виконали: орхестра чит. Підгорки (вязанку нар. пісень), міш. хор зі Студінки під дир. п. *Атаманчука* пісні: „Світе тихий", „Гей, я козак з України". Підгорки (міш. хор) під управою дир. *Смольского*: „За Рідний Край". „Вилітайте гуси", хор з Вістови: „Гей, ви, Стрільці Січовії" та „Чечик". Зокрема заслуговує на згадку хор чит. Загіря, що під дир. п. *Пфайфера* захопив учасників виконанням пісень: „Думи мої" і „На вулиці скрипка грає" (муж. хор) та „Широкий луг" (міш. хор). Декламацію „Просвіті" гарно віддав п. *Ліщинський Гнат.*

Відспіванням національного гимну покінчено академію, після чого на громадській площі над Лімницею відбувся *великий фестин*, на якім були вправи серпами дівчат зі Студінки та вільноручні вправи доросту з тогож села.

Наприкінці спортовий клюб Калуш перевів змаги спортових дружин: Голинь, Боднарів, Бабин Зар., Хотінь та С. К. „Чайка" Калуш. У висліді змагань добули пункти: „Чайка" 5, Хотінь 4, Голинь 3, Бабин Зар. 1, Боднарів 1. Уфундований ПСК мяч дістав як нагороду спорт. гурток „Чайка", Калуш. На переміну суддювали пп. Микетка О., Ясеницький І. та Возняк Р. На фестині приграла орхестра читальні Підгорки і Хотінь.

За оздоровлення гуцульського побуту.

Гігієнічно-санітарний курс для гуцулів у Дорі.

Може найбільше занедбаною під оглядом гігієни є Гуцульщина, яка з уваги на своє положення і лихий доступ, майже не користала досі з праці Українського Гігієнічного Т-ва, ані ніякої подібної організації. Санітарні умовини гуцульського життя попросту жахливі. Вина тут з одної сторони у зубожінні населення, з другої —у його гігієнічному неосвідомленні· У виоділі верховинці, що досхочу можуть користати з таких гігієнічно-лікувальних атутів, як сонце, гірський воздух і вода (по які, до речі, зїзджається до них стільки літників), виказують незвичайно слабий стан здоровля, і смертність під курними гуцульськими крівлями небувало велика. Родичі, що іноді мають понад 20 дітей (буває і по 30!), доховують ледви двоє, троє... а решта ще в дитячому віці вимирає. Побіч гострих інфекційних недуг велике жниво збирають тут **статеві (полові) недуги й туберкульоза**. Цю останню заволікли сюди чахотні лікуванці, а неосвідомлені гуцули не вміють перед нею оборонитися. Загрожена Гуцульщина **побіч хліба** потребує ще й негайної та пляново поведеної **санітарної помочі**. В першу чергу слід тут прийти з гігієнічним освідомленням населення.

Уже першим кроком у цьому напрямі слід уважати **гігієнічно-санітарний курс для гуцулів у Дорі** (біля Яремча), що відбувся від 25/8 до 1/9. ц. р. та уладжений був заходом У. Г. Т. у Львові. Курс цей пройшов завдяки горстці української лікарської молоді, що в долині Пруту проводила літо.

У рямцях цього курсу виголошено в місцевій читальні „Просвіти" цілу низку викладів на загально-гігієнічні й лікарські теми. Непривичаені до цього роду імпрез гуцульські слухачі з правдивим зацікавленням слухали порад і пояснень молодих прелегентів. Шкода лише, що спізнені сінокоси не дозволили більшій скількости дорянських громадян вислухати цінних і практичних рефератів. Одначе не зважаючи на те і на брак потрібного демонстраційного приладдя, користь із цієї низки викладів слід уважати великою, а почин незвичайно актуальним і потрібним до наслідування.

Такі курси дошкульно потрібні не тільки на цілій Гуцульщині — вони потрібні по всій Галицькій Землі! Гігієнічно-санітарними курсами причинимось до освідомлення народу та його життевого рівня і тимсамим прийде само собою збільшення природного приросту нашого населення, що, як видно хочби зі статті „Діла" в ч. 227. під наг. „**Загрозливе явище**", повинно увійти в програму праці всіх українських кул-

ли добре при рубанню і звозі дерева у лісах, ниві білують — і не стараються цієї біди відогнати від себе. Шукаючи мешкання, вступаю до хати і питаю ґазди, чи має вільну кімнату. Не хоче наймити, бо зложив у ній снопи, а викидати снопи — це йому не виплатиться, хоч кілька днів пізніше бачив я збіжжя змолочене й кімнату порожню. На ринку в Делятині городину й овочі привозять з Кут, Коломийщини і Станиславівщини. Подумав би хто, що тут може ніщо не родиться, бо земля погана. Так воно не є. На горбах земля глинковато-камениста, але в долині дуже добра, бо видно декуди кукурузу та гарну городину. Питаю ґаздів, чому не плекають більше городини та не продають на ринку. Кажуть, що городина не буде рости, або що нема для кого виносити на ринок. Правда, що це вина не самого населення. Треба би його повчити як розбудувати хати, як плекати городину та збувати її між літників, плекати деякі роди овочевих кущів і дерев, що літом дозрівають та що їх легко збувати. Вкінці треба би подбати і про рекляму самої місцевости і не ждати, аж жиди викуплять усі будівляні парцелі, як в Яремчі чи інших місцевостях долини Прута. Діти, яких бачимо на дорогах, виглядають страшно; обдерті, у лахмітті, немиті і недоживлені. Мами не дбають про дітей, а доказ на це бруд, бо вмити дитину і зачесати, це нічого не коштує, бо води тут доволі. За це проклонів можна тут наслухатися доволі. Тільки сонце вилізе ізза гори, вже чути, як сусідка благословить свого синка: „А шляк би ті трафив". „А дух би ті заперло" і далі в такому стилю. Красти вчать дітей змалку, посилаючи у ліс по дрова; це мабуть „малюм нецессаріум".

Наша інтелігенція у Делятині мала би велику заслугу, якби звернула увагу на культурно-економічне піднесення населення. Була колись у Любіжній читальня, але ніхто нею тепер не займається — нарікав старий гуцул. На цілий Делятин, з усіми його присілками, тільки одна церква і капличка у Любіжній, віддалена яких три км. від зупинки, збудована одним богачем-гуцулом.

4. ПРОГУЛЬКА.

З Любіжної є куди ходити на проходи й легенькі прогульки. Гарний прохід дорогою понад річку Любіжну і по лісах (заборону, що не вільно ходити по лісі, не беруть собі тут дуже до серця), прогулька на Страгору (885 м.), на Маливу (844), або на Кливу (636) із голим верхом і гарним видом на доли. По дорозі можна напитися „голодної" води із „джуркала" повище лісничівки на Зарічю. Вода має в собі залізо та ще якісь мінеральні складники і газ. (Віднайшов його меценас д-р Лабій з Делятина). Гарна прогулька долі Прутом у напрямі Ланчина, де Прут творить пролом. Варта піти до „Білого каменя" (в полудньово-західнім напрямі від двірця), а обовязково відвідати церкву у сусіднім селі Луг. Церква в середині багато і гарно різьблена місцевим самоуком-різьбарем (неграмотним) старенькім Василем Турчинюком. Дуже гарні різьби кивота і цілого іконостаса — всі образи різьблені у дереві. Царські двері зроблені з кедрини і також різьблені.

Хто хоче побачити щось більше, чого я не бачив, нехай прийде і шукає. У нас ще багато природної краси, невідкритої чоловіком і не досліженої. На другі ферії до побачення у Любіжній!

турно-освітніх та економічно-господарських установ.

Санування народнього побуту є одинокою дорогою до поправи природного приросту українського народу! Всі лікарські й медичні наші сили слід кинути на фронт **боротьби за народне здоровля.** Ввесь народній актив мусить станути до планової гігієнічної акції, що її веде Українське Гиґ. Т-во.

(б. о.).

—o—

Фестіваль модерної музики в Празі.

В цих днях — від 2-го до 6-го відбувається у Празі черговий фестіваль модерної музики, організований Міжнародним Товариством Сучасної Музики. Фестіваль почався виставою в Народному Діваллі опери недавньо померлого директора „Дівадля“, Оттокара Острчіля, п. н. „Королівство Гонви“. Перед початком опери виголосив проф. Неєллі — найвизначніший сучасний чеський музиколоґ і одночасно визначний пропаґатор модерної музики — посмертну промову в честь Острчіля.

В програмі фестівалю є два орхестрові концерти, на яких виконають твори Гартмана, Остерці, Шенберґа, Габи (Кареля й Альойза), Шебастіна, ван Дурме, Ферру, Божковеца і Берґа і два камерні концерти з творами Вадінґса, Войтовіча, Зіскінда, Фінке, Бата, Даляпіколі, Буркгарда, Вереса, Петрассія, Шеврея, Веберна, Емніца, Маконшай, Фоґеля і Мойзеса. Здебільша — імена досі в загально музичному світі (навіть на терені нової музики) невідомі.

Крім згаданої опери Острчіля Народні Дівадльо виставить ще оперу Єреміяша „Брати Карамазови“. Поміж виконавцями находяться м. ін. імена дириґентів Анчерля, Каселлі, Яловеца, Єреміяша, Іжака, Шерхена, Селя, Таліха і Веберна, пяністів Фіркушного, Лянґера і Штаермана, квартетів Коліша, будапештенського і празького. У симфонічних концертах бере участь Чеська Фільгармонія і орхестра празького радія.

Штучна радіоактивність.

Відкриття радіоактивних первнів та дослідження їхніх прикмет виявило вперше дуже цікаві факти, які відбуваються у самім серці атому, в його ядрі. Підчас спонтанічних вибухів-експльозій цих непостійних атомових ядер фізики пізнали вперше, що таке дійсна переміна первнів, яку виконує сама природа без устрявання людини.

Три роди промінів дають нам знати про вибухи ядер радіоактивних атомів: проміні альфа, що виявилися ядрами атомів гелю, дальше дуже швидкі електрони, що їх назвали промінями бета, вкінці проміні ґама, незвичайно короткі електромагнетичні хвилі. Викидуючи зі себе частинку альфа або бета, часто в супроводі промінів ґама, атом радіоактивного первня переміняється на атом другого, теж радіоактивного первня. Таким робом повстають ріжні первні трьох відомих радіоактивних „родів“, а саме рід урану, що складається з дітей, внуків, правнуків і т. д. найважчого первня урану, дальше рід протактину та рід тору.

Причина радіоактивного розпаду і досі ще не розсліджена докладно. Це залежить зовсім від припадку, чи напр. означений атом раду експльодує зараз у слідуючій хвилині, чи щойно після кількох тисяч років. Одначе тому, що навіть у маленькій дрібочці речовини находиться величезна кількість атомів, розпад радіоактивних атомів з часом підлягає простим законам імовірности так само, як смертність великої кількости людей. По якімсь часі буде тільки ще половина з тої кількости, що була на початку, знов за той сам час пізніше лишиться тільки четвертина, ще пізніше тільки восьма часть і т. д. Цей незмінний промежок часу, в якім переміняється половина даної кількости радіоактивної речовини, назвали періодом розпаду цієї речовини. Він є постійною величиною, що однозначно характеризує даний радіоактивний первень. І так період урану рівний кільком міліярдам років, раду 1580 років, польону 136 днів, торової еманації тільки 54 секунд. Деякі радіоактивні первні розпадаються так швидко, що їх періоди тревають сотні частини секунди.

Досі говорили ми про природню радіоактивність. Під цим розуміємо факт, що деякі первні, переважно найважчі, звані радіоактивними первнями, переміняються спонтанічно на інші первні, висилаючи при цій переміні частинки чи пак проміні альфа і бета при супроводі промінів ґама. Ніяке вовнішне ділання не має на ці явища найменшого впливу. Вони відбуваються докладно так само, чи ми хочемо тих явищ чи ні. Ми можемо тільки досліджувати ці факти і реєструвати їх правильність.

Одначе сьогодні вміємо вже викликувати радіоактивність штучно. Вміємо вже самі відповідними стрільнами вдиратися до нутра-твердині атому звичайного собі первня, до його серця, до його ядра, можемо цими стрільнами нищити його будову, викидати з нього поодинокі частинки й творити таким робом ядра нових первнів, які часто-густо є радіоактивними первнями, що починають тепер переміняватись та висилати проміні дальше самі, хоч ми залишили вже обстріл.

Перш усього декілька експериментальних фактів. Обстрілюємо деякий час плитку алюмінія (глину) промінями альфа, що походять, скажім, із раду. Зібравши відтак рад, стверджуємо, що плитка глину висилає тепер сама позитрони (елементарні частинки матерії з масою рівною масі електронів, з електричним нарядом рівним нарядові електрону, але додатнього знаку). Таксамо поводяться після обстрілу проміннями альфа первні бор, маґн. фосфор та азот. Ця висилка позитронів відбувається згідно з законом „природного“ радіоактивного розпаду. Отже нема сумніву, що внаслідок обстрілу проміннями альфа ядер бору, алюмінія, фосфору, маґну та азоту повстали нові радіоактивні первні. Як пояснити собі цю „штучну“, викликану нами радіоактивність?

Постараємося це зробити на прикладі бору та алюмінія. Отже поцілене частинкою альфа ядро атому бору висилає зі себе один невтрон (елементарну частинку матерії з масою приблизно рівною масі протону, себто ядра найлекшого атому водня, одначе позбавлену електричного наряду) та переміняється на ядро атому азоту з атомовим тягарем 13. Цей азот стає радіоактивним первнем, розпадається спонтанічно дальше (хоч обстріл уже припинений!) висилаючи зі себе позитрони, та переходить в уголь з атомовим тягарем 13, який дальше не розпадається. Період розпаду радіоактивного азоту є рівний 14 хвилин. Зновжеж поцілене частинкою альфа ядро алюмінія висилає зі себе один невтрон та переміняється на ядро атому фосфору з атомовим тягарем 30. Цей фосфор, уже як радіоактивний первень, висилає спонтанічно позитрони та переміняється на крем з азотовим тягарем 30. Тут слід зазначити, що ці нові „штучно“ витворені радіоактивні первні дались ствердити теж хемічними методами.

Одначе не тільки проміннями альфа можемо сьогодні витворювати штучно нові радіоактивні первні. Американський фізик *Андерсон* обстрілював плитку вугля (графіту) протонами, себто ядрами атомів водня. Отже цей протон застряг у ядрі вугля і з вугля витворився новий первень азот з атомовим тягарем 13. Цей радіоактивний азот висилає спонтанічно (після припинення обстрілу!) позитрони і переміняється на вугіль з атомовим тягарем 13.

Ще цікавіші висліди можна одержати, обстрілюючи первні ядрами важкого водня (атомовий тягар 2), себто девтонами. А саме після обстрілу девтонами азот переміняється на радіоактивний кисень (атом т. 15), бор на радіоактивний уголь (а. т. 11), а сод на радіоактивний ізотоп соду в атомовим тягарем 24. Цей радієвий сод висилає дуже проникливі проміні ґама та проміні бета. Його період розпаду рівний 15 годин. Фізики зладили вже такі сильні препарати радіоактивного соду, що вони майже дорівнюють сьогодні препаратам раду, яких вживають у медицині для насвітлювань. Таким робом цією ділянкою новітньої фізики повинні заінтересуватись і лікарі.

Третім і останнім засобом для викликування штучної радіоактивности виявилися після промінів альфа та протонів (також девтонів) — невтрони. Найбільше заслужились тут італійські фізики *Фермі, Розетті та Д' Аґостіно*, німецькі *Майтнерівна та Ган*, а у Льондоні *Сіллрд* (мадярський жид, еміґрант з Німеччини) та *Челмеа*. Фермі та його співробітники бомбардували невтронами майже всі відомі первні та досліджували наслідки ударів цілого граду невтронів. Виявилося, що після обстрілу невтронами найважчих первнів (напр. урану та тору) повставали радіоактивні первні, які розпадались спонтанічно дальше, висилаючи електрони. Що більше: після збомбардування ядра урану повстали нові невідомі ще досі радіоактивні первні, яких треба було примістити в таблиці первнів після урану, найважчого з відомих досі первнів. У Німеччині одержали дуже сильні штучні радіоактивні препарати, обстрілюючи невтронами первні йод та бром. Ці радіоактивні ізотопи йоду та брому виявилися такимиж сильними препаратами, що й найсильніші радові препарати.

Як виглядає механізм такої „штучної“ переміни первнів, а тим самим „штучної“ радіоактивности, викликаної обстрілом невтронових стрілен? Отже напр. поцілене влучним невтроновим стрілом ядро атому алюмінія (атом. тягар 27) переміняється на радіоактивний сод (а. т. 24), висилаючи промінь альфа. Цей сод розпадається спонтанічно дальше на постійний уже первень маґн (а. т. 24), висилаючи електрон.

Якаж практична користь з цієї штучної радіоактивности? Покищо ніяка. Вивільнена при цих штучних переміна первнів енергія незвичайно мала, якщо порівняємо її з енерґією, яку треба було вложити до тих усіх приладів, які помогли нам бомбардувати ядра, які витворювали нам протони, девтони, невтрони тощо. Зате тим більше цінна штучна радіоактивність для теоретичної фізики тому, що підтвердила цілу низку її передбачень.

Д-р Андрій Ластовецький.

З виборчого руху.

ПЕРЕДВИБОРЧЕ ВІЧЕ В СУДОВІЙ ВИШНІ.

В середу, 4-го вересня ц. року, відбулося в **Судовій Вишні** заходами тамошнього Комітету велике передвиборче віче. У вічу взяло масову участь населення вишнівської судової округи, що виповнило по береги величезну салю Народнього Дому. Крім селян взяли у вічу участь міщани, священики, вчителі, купці та вся місцева українська інтеліґенція. В само полудне (год. 12) відкрив віче місцевий адвокат п. **Володимир Гаєцький.** Він був і провідником віча. По виборі президії провідник дав слово **ред. Василеві Мудрому,** який виголосив обширний реферат на тему теперішнього нашого політичного положення, спинився довше на справі виборчої ординації та виборчого компромісу, вияснив його суть та познайомив учасників з технікою голосування 8. вересня. По його рефераті промовляло ще кількох промовців, які закликали учасників до масової участи у виборах. На численні запити давав вичерпуючі вияснення ред. В. Мудрий. Віче закінчилося в год. 2-ій пополудні та пройшло з повним успіхом. По замкненні віча між учасників роздано виборчу літературу.

ЗАЛІЩИЧЧИНА.

В понеділок 2. вересня ц. р. відбулася в *Заліщиках* велика повітова передвиборча нарада представників громад Заліщиччини при співучасти значного числа духовенства з повіту. Проводив голова Пов. Нар. Комітету *д-р Роман Стефанович*, секретарював *п. Маріян Панас*. Реферат про наше сучасне політичне положення, про виборчу акцію і виборчу тактику виголосив д-р *Степан Баран*, наш чоловий кандидат в виборчої округи ч. 65. Чортків—Копичинці—Борщів—Заліщики. В дискусії забирали голос: о. декан Саврій, о. сов. Боярський, п. Сохацький, б. сен. В. Бараник та інші, після чого рішено розвинути акцію за масовою участю в голосуванні при виборах до сойму.

СОЛОТВИНА.

Дня 24. серпня відбулися в *Солотвині* передвиборчі збори делеґатів сіл Солотвинщини, на котрих про виборчі справи реферував кандидат на посла *адв. д-р І. Волянський* зі Станиславова. Зібрані ухвалили резолюції із закликом виборців до громадної участи у виборах.

ЧОРТКІВЩИНА.

Дня 1. вересня ц. р. в год. 4. попол. відбулися в Народнім Домі *у Білобожниці*, повіт Чортків передвиборчі збори, на яких о. *дек. Лев Воробкевич* зреферував справу участи українців у виборах. У дискусії забирали голос поважні громадяни, як Тимко Пилявський, Степан Сусяк, Іван Юрчишин та інші, висказуючись за участю у виборах, що на кінці й порішено.

ПЕРЕДВИБОРЧА АКЦІЯ В ПІДГАЄЧЧИНІ.

Пов. Народній Комітет у Підгайцях веде дальше енерґійну передвиборчу акцію в повіті.

Дня 1. ц. м. відбулося районове віче в селі *Божикові* в год. 11. рано на площі біля церкви. На віче прибули селяни з села Литвинова, Рибників, Волощини, Сільця, Слобідки і Зованівки. Наради відкрив місцевий парох *о. Яр. Літинський* і дав слово кандидатові п. *Зин. Пеленському*. По рефераті, що його вислухала з великим зацікавленням двотисячна маса, забрав у дискусії голос сел. *Гр. Скасків* і в горячих словах взивав селян до масової участи у виборах. По запи-

тах про спосіб голосування предсідник закрив наради.

Того самого дня в год. 3. попол. відбулося раснове віче в селі *Завалові*, на котре прибули селяни-делегати з шістьох дооколичних сіл. Віче відкрив д-р *Гр. Стецюк* і йому проводив. По рефераті канд. п. *З. Пеленського* розвинулася дискусія, в котрій забрав голос д-р *Гр. Стецюк* і в довшій, красноречивій промові, вказав на вагу та значіння виборів і конечну нашу масову участь у виборах. По обговоренні тактики в районі віче закінчено.

Також того самого дня відбулося віче в год. 7. веч. у селі *Голгочах*. У великій салі Народного Дому, виповненій по береги, відкрив наради д-р *Гр. Стецюк* і виголосив довший цікавий реферат. Опісля забрав голос канд. п. *З. Пеленський*. По довшій річевій дискусії рішено взяти масову участь у виборах.

З ПЕРЕДВИБОРЧОГО РУХУ В ОКРУЗІ Ч. 61. (ТЕРНОПІЛЬ, ЗБАРАЖ, СКАЛАТ).

Дня 1. ц. м. в год. 12. у салі читальні „Просвіти" *в Підволочиськах* відбулася нарада представників судової округи Підволочиськ під проводом д-ра Андрія Жуковського. Політичний реферат виголосив кандидат на посла п. *В. Болюх*. У дискусії забирали присутні голос. а д-р Жуковський візвав до пропаганди за масовою участю у виборах дня 8. вересня і за відданням нечеркавих карток.

Того самого дня в *Задишівці* в салі Народнього Дому відбулися передвиборчі збори, в яких взяли участь виборці з 14 громад підволочиської судової округи. Збори заявились за масовою участю у виборах дня 8. вересня ц. р.

Дня 1. вересня ц. р. відбулося в *Козівці* передвиборче віче при участи поверх 500 виборців місцевих та дооколичних. Проводив *о. декан Волошинський*, реферував п. *Антін Кунько*. Ухвалено резолюції про довіря проводові УНДО й участь у виборах нечеркаными картками.

Тогож дня відбулося передвиборче віче в *Ігровиці*, пов. Тернопіль. Реферував *о. Степан Вонс*. Ухвалено заяву довіря проводові УНДО і піти масово до виборів.

Дня 2. вересня відбулися в *Збаражі* ширші збори представників повіту під проводом *д-ра Таращука й Івана Ткачука*. Політичний реферат виголосив кандидат п. *В. Болюх*. В дискусії забирали голос пп.: Жовнірчук Василь, о. Швидкий Павло, Заячківський Іван, о. Богатюк, п. Червяньский Василь та інші. Ухвалено на внесок *д-ра Таращука* резолюцію: Передвиборчі збори в Збаражі дня 2. 9. ц. р. ухвалюють проводові УНДО повне довіря та рішають взяти масову участь у виборчім акті дня 8. 9. ц. р.

Тогож дня пополудні відбулася в *Новім Селі* передвиборча нарада кандидата п. *В. Болюха* з місцевими громадянами в канцелярії д-ра Зварича.

Дня 3. 9. відбулося передвиборче віче у *Скалаті* в домі читальні під проводом п. *Пісецького* й *о. Бачинського* з Жеребок. Секретарював п. *Гриць Шевчук* з Городниці. Реферат політичний виголосив кандидат на посла п. *Василь Болюх*. У дискусії забирали голос: о. Плакида Гр., п. О. Пісецький, п. Мелицький, господар з Вікна і п. Верещак. Ухвалено резолюцію: Збори висказують повне довіря проводові УНДО за його діяльність, взивають українське громадянство до масової участи у виборах дня 8. 9. ц. р. і до віддання при голосуванні нечеркавих карток. Характеристичне, що ґрупка радикалів під проводом Яцишина з Грималівщини намагалася розбити збори, одначе дісгавши рішучу відправу, успокоїлася.

——o——

ІТАЛІЙСЬКО-АБІСИНСЬКИЙ КОНФЛІКТ РОЗВЯЖЕ ТІЛЬКИ ВІЙНА.

Берлінські політичні кола сподіються, що італійсько-абісинський конфлікт не вдасться полагодити мирним шляхом. „Берлінер Берзенцайтунг", орган зближений до міністерства закордонних справ у вступній статті пише, що до катастрофи найправдоподібніше дійде тому, що Франція піддержує Італію, щоб протиставитись domaганням Німеччини у наддунайськім басейні.

Воля Італії довести до бажаних успіхів в Африці тим сильніша, що Італія має з одного боку піддержку Франції, з другого боку концесіями Абісинії для інших держав чи пак промисловців, які заступають ці держави. Голоси німецької преси неприхильні Італії і Лізі Націй.

МАЛА АНТАНТА В ОБОРОНІ АВСТРІЇ.

„Берлінер Таґеблят" подає сенсаційну вістку свого будапештенського кореспондента, що на випадок війни Італії з Абісинією, держави Малої Антанти боронитимуть незалежности Австрії.

ВАЖНА НАРАДА БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ.

ЛЬОНДОН, 5. 9. ПАТ. Нині пополудні вертається до Льондону прем. Болдуін. Віцепрем. Мекдональд, мін. Чемберлен і багато інших міністрів вернулось до Льондону вже вчора. Міністер закордонних справ Гор є в Льондоні вже від кількох днів. По приїзді прем. Болдуіна відбудеться нині пополудні засідання британського уряду, який розгляне міжнародне положення у звязку з теперішньою стадією італійсько-абісинського конфлікту.

КОМУНІСТИ ПІДГОТАВЛЯЮТЬ РЕВОЛЮЦІЮ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД, 5. 9. ПАТ. Протидержавні чинники розвели в останніх днях оживлену діяльність. У Сараґосі викрила поліція нелеґальні збори комуністів і арештувала 34-ох учасників. На зборах комуністи рішили повести в Еспанії нову аґітацію, щоб довести до заворушень. У Барсельоні сконфіскували великий склад зброї і муніції, яку еспанські анархісти закупили від катальонців після здавлення революції катальонців у жовтні м. р.

ЛІҐА НАЦІЙ ВМИВАЄ РУКИ.

Спеціяльний комітет розгляне італійсько-абісинський конфлікт.

ЖЕНЕВА, 5. 9. ПАТ. Нині передполуднем прем. Ляваль конферував з мін. Іденом, опісля з бар. Альоїзієм.

ПАРИЖ, 5. 9. ПАТ. Мін. Іден приняв нині представника Австралії в Раді Бріса, опісля данського міністра закордонних справ Мунха.

Здогадуються, що засідання Ради відбудеться щойно завтра, якщо абісинська делеґація до цього часу підготує відповідь на заяву бар. Альоїзія.

Авас повідомляє з Женеви, що на найближчім засіданні Ради створять спеціяльний комітет з 5-ох осіб, який шукатиме розвязки італійсько-абісинського конфлікту.

БЕРЛІН, 5. 9. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Риму: Міродатні кола заявили нині в полудне, що Італія не візьме участи в засіданні ради Ліґи, на якім розглядатимуть справу Абісинії.

З АДДІС-АБЕБИ ВИВОЗЯТЬ МАҐАЗИНИ ЗБРОЇ

ЛЬОНДОН, 5. 9. ПАТ. Райтер повідомляє з Аддіс-Абеби: Один з вищих старшин заявив, що маґазин зброї, муніції і харчів перевезли зі столиці в безпечніше місце побоюючись летунських нападів.

АРЕШТУВАННЯ У ЗВЯЗКУ З КАТАСТРОФОЮ В ПІДЗЕМ. ЗАЛІЗНИЦІ.

БЕРЛІН, 5. 9. ПАТ. Слідство в справі катастрофи при будові тунелю підземної залізниці в Берліні довело до арештування в нинішньому дні: 1) директора берлінського т-ва будови Ґуґона Гофмана, 2) інж. Йос. Кароля Рата, 3) керманича будови дипл. інж. Фріца Нота, 4) радн. німецьких залізниць Вільг. Вайґера. Всі чотири будуть обвинувачені у легкодушному спричиненні смерти 19 людей, якого допустилися так, що занедбали основні приписи, яких треба придержуватися при будові підземних тунелів. Слідство вів нач. прокуратор д-р Раймер при помочі ґреміюма технічних і кримінальних знавців із професором берлінської політехніки д-ром Гертвіґом.

ДВІ ЗАЛІЗНИЧІ КАТАСТРОФИ.

ПАРИЖ, 5. 9. ПАТ. Поспішний поїзд Париж-Барсельона зударився з особовим поїздом. Машиніст і 15 подорожних тяжко ранених.

БИДҐОЩ, 5. 9. ПАТ. На шляху Максимільяново-Ґдиня на стації Вешхуцін стояв поїзд з кількома ваґонами, які заняло військо. Хоч шлях був замкнений, товаровий поїзд, який їхав до Ґдині вїхав на замкнений шлях. Паровіз товарового поїзду розбив сім ваґонів поїзду, який стояв. У трьох перших ваґонах було військо, чотири дальші ваґони були навантажені запасами. Зпід звалищ витягнули 11 тяжко ранених вояків і 1 тяжко раненого службовика.

СТРАШНІ НАСЛІДКИ БУРЕВІЮ НА ФЛЬОРИДІ.

Понищені міста і села. — Міліонові шкоди.

ВАШИНҐТОН, 5. 9. ПАТ. З Міямі на Фльориді повідомляють, що в ночі рятували подорожніх і залогу корабля „Діксі", який наїхав на коралеву рафу. З потапаючого корабля забрали 116 подорожніх і моряків. Капітан повідомляє, що корабель поволи потапає, але положення не є настільки грізне. Літак, який обсервував ратункову акцію, повідомив через радіо, що вранці 4 ратункові кораблі ведуть далі ратункову акцію, яку ся... нює бурхливе море.

Райтер повідомляє з Джексонвіль, що число вбитих доходить до 400 осіб. Пізніші обчислення Червоного Хреста начислюють 500 убитих. Буревій дещо втратив на силі. Побоюються нового буревію. Покищо годі обчислити матеріяльні втрати, які сягають багато міліонів долярів. Величезні простори знищені. Летуни, які оглядали знищені буревієм околиці, повідомляють з усіх усюдів про трупи, звалища, затоплені залізничі шляхи, знищені дороги і т. д. У місцевости Тампа шкоди доходять до міліона долярів. Урожай овочів знищений в богато місцевостях зовсім. Зимова стація у Сараґоса знищена. В таборі комбатантів недалеко м. Рок Марбор знайшли 100 трупів.

——o——

НОВИНКИ

— **Управа Львівських Телефонів П. А. С. Т.** повідомляє, що в другій половині вересня ц. р. **буде урухомлена автоматична централя.** Просимо П. Т. Абонентів, щоби у власному інтересі схотіли завчасу зазнайомитись з вказівками про уживання автоматичних апаратів, які поміщені на стор. 12 спису абонентів, щоби після урухомлення нової централі оминути неприємних наслідків, коли хто не вмітиме поводитись з апаратами. Щоби практично зазнайомитися як треба з ними поводитись, відкрито **безплатні покази телефонування в будинку телефонів при** вул. Сикстуській 26, чинні щодня, з винятком свят від год. 8.30 до 16-ої. Просимо П. Т. Публику відвідувати ці покази. 307

— **До Берези Картуської** вивезено зі Львова комуністичного аґітатора Авраама Шафля, що організував страйки і демонстрації робітників при публичних дорогових роботах.

— **У справі посад у „Рідній Школі".** Головна Управа Рідної Школи повідомляє всіх учителів (-льок), які подалися на посади в школах Р. Ш., що прохання всіх тих, хто не одержав досі номінаційного письма, полагоджено з причини браку місця, відмовно. Рівночасно прохається всіх петентів, що одержали місця в інших школах, щоби повідомили про це Головну Управу, яка зверне їм документи.

— **За образу польського народу.** В окружному суді у Львові відбулася розправа проти сторожихи дому при вул. Замойського, Юлії Іванчукової, за те, що сказала до одного з льокаторів: „Ти польський псе!" Іванчукову засуджено на 14 днів арешту без припинення.

— **Загадочні стріли.** В Поляниці коло Щирця пов. Львів хтось підпалив копицю сіна на полі біля школи. Коли вдарили церковні дзвони на трівогу, вибіг на вулицю управитель школи Станислав Кулинич. Нараз впали два револьверові стріли і ранили вчителя тяжко в живіт. Кулинича відвезли до шпиталю, де він помер.

— **Велика пожежа** знищила в Пороженку пов. Ярослав 10 господарських загород, що згоріли з цьогорічним жнивним збором. Вогонь спричинили діти.

— **Львівська хроніка.** З тріянгуляційної вежі на Чортівській скалі під Львовом кинулася 23-літня абсольвентка гімназії Міна Касер, замешкала за Личаківською рогачкою, і згинула на місці. Причиною самогубства була нужда. — В пекарні Шназера побили страйкарі робітника Миколу Торчиняка, якого в тяжкому стані перевезено до шпиталю. — На терені трамваєвої ремізи при вул. Городецькій робітник Влад... взнишни знайшов артилерійську гранату, яка вибухла й покалічила йому обі ноги. — На стації Підзамче 48-літний робітник Іван Кі... дістався між два стовчаки, що роздавили йому груди.

Цей 1935. рік є ювилейним роком десятиліття Музею Визвольної Боротьби України.

УВАГА!

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА



УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВАРИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ
НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ: Prof. D. Antonovyč. Praha-Nusle. 245. Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

Імена всіх і тих найменших жертводавців (хто подасть своє прізвище розбірно) Музей збереже Україні в своїх памятних книгах; хто ж дасть відразу або частками 10 долярів, буде записаний в окремій памятній книзі фундаторів Українського Дому; а хто дасть 25 дол. буде записаний у золотій памятній книзі Добродіїв Музею Визвольної Боротьби України; імена всіх жертводавців, хто дасть по 100 дол., помістять на окремій почесній стіні Українського Дому; а імена всіх, хто дасть по 500 дол., випишуть золотими літерами на окремій марморовій таблиці при вході. — 1000 цеглин коштує 10 дол., 100 цеглин коштує 1 доляр. — Не спізніться з своєю жертвою на Український Дім у Празі: Не будьте останній; хто жертвує в час помагає вдвоє!

Жертви можна складати через Земельний Банк у Львові на поштову складанку ПКО 500170 з допискою МУД Музей, Український Дім).
В Чехословаччині треба посилати но поштове конто Музею 80940 Praha.
В Румунії жертви приймає Адміністрація часопису „Час", Чернівці, ул. Петровича ч. 4. та п. Д. Геродот — D. Herodot, Str. Delea Veche, 45. Bucaresti IV.
В Аргентині: Associacion ukrainiana „Prosvita", Gurruchaga 2371, Buenos Aires.
В Злучен. Держ. Америки можна посилати через Обєднання Українських Організацій в Америці: „Obyednanye", P. O. Box 122, Hudson Terminal. — New York N. Y.
В Канаді через П. І. Лазаровича: P. J. Lazarowich, P. O. Box 456, Edmonton, Alberta.
В Китаю через О. Мельника: O. Melnyk, C. M. Customs, Shanghai, China.

— **З Польщі.** В Болеславі біля Олькуша завалилася костельна вежа, побудована тому 300 літ. — На Ясну Гору в Ченстохові зібралося коло 50 тисяч прочан. — В Соснівці повісився 34-літній суддя Болеслав Ясінський. Півтора року тому подібною смертю згинула його жінка.

— **І на Виленщині ліцитують фільварки.** З початком жовтня ц. р. буде виставлених на ліцитацію 25 більших земельних маєтків у північно-східних воєвідствах. Вони обіймають кілька тисяч гектарів орної землі і поверх 3.000 гектарів ліса. Обтяження тих нерухомостей доходить до 15,450.000 зол.

— **Зі страху перед війною.** В австрійській провінції Бургенлянд 28-літній селянин Райс, з походження чех, на вістку про недалекий вибух італійсько-абісинської війни збожеволів. Він кинувся на вулицю й почав кричати: „Не хочу йти на війну". Божевільного відставили до шпиталю.

— **Російська опера під голим небом.** В Ню-Йорку відспівано оперу „Князь Ігор" Олександра Бородіна в стадіюм Сити Каледж під голим небом при авдиторії з 4.000 людей. Головну ролю грав барітон Юрій Дубровський. Найбільше припав публиці до вподоби балет „Половецький танець". В обсаді роль взяв участь також українець Михайло Швець.

— **Ріжні вістки.** Амбасада Зл. Держав у Москві зменшила свій персонал на 6 вищих урядовців. — Комендант м. Ковна укарав 23 селян за участь у заворушеннях вязницею від 1 до 3 місяців.

— **Земля може виживити 20 міліярдів людей.** Частинний звіт з нарад міжнародного фізіологічного конгресу в Ленінграді, поміщений в „Ню Йорк Геральд-Трибюн", згадує про реферати заграничних знавців. У них сказано, що земля може виживити 20 міліярдів людей, отже десять раз більше ніж теперішнє населення земного глобу. Треба лише використати всі наукові відкриття та винаходи. „Історія щойно зачинається, а перед людством відкриваються нові горизонти. Тайни життя ростин ще не збагнені". Ті вчені противляться теорії американського професора Іста, що вчить в університеті Гарвард, який у своїй статті „Людство на перехресті" каже, що людство опиниться незабаром на березі своїх ресурсів. Вони вказують, що на далекій півночі можна розвинути (очевидно „за прикладом Совітів") великі простори землі під управу пшениці, вівса і городини. Може ожити ціла тундра і тайга. Для плекання ростин ленінградський інститут відкрив способи розмножування насіння, переховуючи його у морожених скринях. Коли його опісля засіяти, воно дозріває далеко скорше, ніж звичайне насіння. Тим способом засіяно вже великі простори землі на північ від Ленінграду, де давніше ніяке збіже не вдавалося. Плекання збіжа на далекій півночі зменшить небезпеку голоду внаслідок посух, які трапляються в тепліших урожайних полосах.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Як відбулись вибори делегатів до воєвідської колегії у Львові. В неділю 25. серпня ц. р. відбулися в Перемишлі вибори делегатів до воєвідської виборчої колегії що в неділю 15. вересня ц. р. на своїм зібранні у Львові має вибрати сенаторів з львівського воєвідства. Місто Перемишль поділено на 15 обводів, з яких кожний вибрав одного делегата. Фреквенція виборців була дуже мала, около 35 відсотків. На основі компромісу мало бути вибраних 3 українських електорів, одначе через нашу байдужість не вибрано ані одного, бо українці або зовсім не явились, або в дуже маленькім числі. І так напр. приклад в окрузі третій на 120 управнених до голосування явилось 30 виборців. У тій окрузі мали велику більшість українці, одначе явилось тільки одинацять українських виборців. На пропонованих електорів: ем. надрадника Романа Дмоховського віддано 13 голосів, а на бувшого сенатора Ґарліцького 14 голосів. 3 картки віддано чисті. Два жидівські голоси впали на нашого кандидата. Вибраний більшістю одного голосу б. сенатор Ґарліцький. Щойно по довершенім виборі зачали поволи сходитися наші українські виборці... Ось як наші люди сповняють свій громадянський обовязок

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

НАРОДНІЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЕНДАР „ПРОСВІТИ" на переступний рік 1936 (річник 56-ий). Накладом Т-ва „Просвіта" у Львові. Стор. 130. ф. 8°. Зміст календаря: І. **Календарна частина:** 1. Загальні календарні відомости. 2. Астрономічний календар. 3. Здогадний характер року. 4. Церковний календар. 5. І. К.: За століттями історії. 6. Господарський календар. 7. Ловецький календар. 8. Термінар. 9. Календарій із просвітянським порадником на кожен місяць. 10. Поазбучний спис старих словянських імен з термінарем. 11. Поазбучний спис імен, що приходять частіше в греко-катол. церкві — з термінарем. 12. Міри. — 13. Почтова тарифа. — 14. Грибовий календар. 15. Календар вагітности домашніх тварин. 16. Плодова табличка. 17. Записник про час гонів, становлення, родів, ссання й посадження на яйця домашніх тварин. II. **Літературна й наукова частина:** 18. А. Курдидик: Назустріч рокові. 19. М. Д.: 900-ліття історично-державної соборности України. 20. Іван Брик: У 75-ліття Шевченкової смерти: 21. Василь Верниволя: У двацяту річницю смерти І. Франка. 22. Д-р В. Кубійович: Де живуть українці й скільки їх? 23. Ф. Д.: Поділ людей світа на раси. Найбільші ріки світа. Найвищі гори світа. Океани світа. Води й суходоли. 24. Василь Стефаник: Роса (оповідання). 25. Антін Лотоцький: З культурної праці Усусусів (спомин). 26. Мирон Заклинський: У. С. С. та „Просвіта" на Великій Україні. 27. Василь Сімович: Культурно-освітня праця в таборах. 28. Франц Коковський: Лемківщина. 29. О. В.: Гуцульщина. 30. Ярослав Пастернак: Шануйте памятки по предках ваших. 31. Ірина Ґурґула: Яка гарна наша народняноша. 32. І. У.: Як воно було 100 літ тому? 33. Федір Дудко: Поширюйте рідну пресу. 34. Слідом винаходів. 35. Д-р Андрій Ластовецький: Нові винаходи та відкриття. 36. Д.: Св. Софія в Києві. 37. Б.: Михайлівський Золотоверхий монастир. 38. Ф. Д.: Памятник Богдана Хмельницького в Києві. 39. Памятник Т. Шевченка в Харкові. 40. Е. Ю. Пеленський: Національний Музей у Львові. 41. Соловки. III. **Освіта й виховання:** 42. Іван Брик: „Просвіта" й її завдання. 43. М. Д.: Йдемо вперед. (Осяги „Просвіти" в останніх роках). 44. Семен Магаляс: Всі фронтом до книжки! 45. Богдан Кабарівський: Книжка говорить (вірш). 46. М. Д.: За визволення народа з оків темноти. 47. Інж. М. Творидло: Як поборюємо кризу? 48. Харитя Кононенко: Роля жінки в житті родинному й громадському. 49. І. Б.: Просвіта у Керестурі. 50. Іван Кирилюк: Мій спосіб (вірш). 51. Діти — найбільший скарб народу. IV. **Наш Помяник:** V. Порадник. 53. С. Магаляс: Важніші постанови закону про публичні розваги. 54. Д-р Ф. Коковський: Читальні „Просвіти" й льокаторський податок. 55. Д-р Ф. Коковський: Обережно із граничними знаками! 56. Д-р Ф. Коковський: Полегкости в податку від нерухомостей. 57. Д-р Роман Осінчук: Гігієна житла. 58. Десять заповідей матерям (за М. Левицьким). 59. Як берегтися перед сухотами. 60. Шануйте очі. 61. Д-р Марян Стахуоський: Вода лікує тварини. 62. Практичний порадник. 63. Любина Дудко: Сторінка для господинь. 64. Валюти держав світа. 65. Найважніші адреси головних адміністративних і публичних установ. 66. Оголошення. — Ціна календаря 1.50 зол.

ЖУРНАЛИ:

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, популярно-науковий місячник Т-ва „Просвіта". Число за вересень. Зміст: Митрополит семидесятилітник (з портр.). — Василь Пачовський: Золотоверхий Собор св. Михайла в Києві (3 обр.). — М. С-ин: Сліди культури незнаного досі народу в північній Европі. — Передавання фотографій телеграфом. — Ф. Д-о: Дещо з історії Абісинії. — Венедикт Стасів: Людина і звірята (2 обр.). — Кораблі без гвинтів. — А. Л-ий: Про сучасну Альбанію (4 обр.). — М. Підльвівський: Що таке вільномулярство (масонство) і звідки воно взялося (2 обр.). — І. Крипякевич: Записки Якова Марковича (дещо з побуту української козацької старшини XVIII в.). — Іван Сітницький: Нащо взялися геометричні лінії в фіалці (2 обр.). — Франц Коковський: Старі церкви на Лемківщині (2 обр.). — М. Гнатишак: Письменник, що не потребує ювілейних бажань (з нагоди 30-ліття літературної творчости о. Гаврiїла Костельника — з портр.). — В. Січинський: Пряшів (4 обр.). — Найбільший тунель світу. — Р. Осінчук: Значіння евгеніки в поборюванні сухіт. — Літак із скорістю 1500 км. на годину. — Ол. Цинкаловський: Московський князь Андрій Курбський на Волині. — Яр. Пастернак: Опирові цвях у голову! (3 обр.). — Є. Жарський; Живий барометр (1 обр.). — З царства лебедів. — А. Лотоцький: Рожеві поля в Чехословаччині. — Індійське населення зростає. — Ті, що від нас відійшли (о. Северин Матковський — із портр.; Володимир Мурський; Іван Стронський; Олекса Новаківський). — Бібліографія. — Дещо про світову пресу. — Чудеса радієвих хвиль. — Додаток: Павло Алепський: Подорож патріярха Макара — Нові книжки й журнали.

РІДНА МОВА, науково-популярний місячник. Варшава вересень 1935. Р. III. Ч. 9. Зміст: І. Огієнко: Без спільної літературної мови нема нації! — Для одного народу — одна літературна мова. — С. Черкасенко: Будуємо. — І. Огієнко: Методи вивчення складні: 10. Синхроністична метода, 11. Фільософська метода, 12. Закінчення. — Б. Лисянський: Вільне слово. — І. Коровицький: Множина шани в українській мові. — Б. Лисянський: Єдиний скарб мій. — М. Гнатишак: Артизм творів С. Руданського. 12. Козачок, 13. Колядка й щедрівка. — І. Огієнко: Мова — культура — церква. Митрополитові Кир Андреєві. — Є. Грицак: Новотвори української мови. — Розділ для самоуків: Початкова Граматика української літературної мови. — І. Огієнко: Кохати любити. — Дописи прихильників рідної мови. — Рецензії й огляди. — Огляд мовних журналів. — Від Редакції й Адміністрації.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 17 (23) з 1. вересня ц. р. Зміст: Конечність чи байдужність? (До справи нашої мови в торговлі і промислі). За якість і дешевість (Наш купець і збут рідних продуктів). Висота заробітків у торговлі. Ще про торговлю овочами. Наші купці і молодь. Скуповуйте і збувайте сушені овочі і гриби. Оснування Філії СУК і Пр. у Дрогобичі. Дещо про галянтерійну бранжу в торговлі (II і III). Після сумних досвідів (Репортаж із косівського терену). Вимір пром. податку. Вирізки з преси: Через кооперацію до незалежних приватних підприємств (Так було колись у Познанщині, а в нас?). Ріжні вісти. Видавничі новини. Біржа. Вел. фейлетон: м-р Романенчук: Доходи і скарб запорожського війська. Малий фейлетон Бруньки: Як Кепу-Цепу робив рекурс від податку.

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, вересень 1935. Р. III. кн. 9. Зміст: Киднир: Єрихон. — Жан Моревс (перекл. Ю. Клен): Єлина в дні. — Ростислав Єндик: Куюс релігіо еюс реліо. — За Андре Моруа (под. С. Куликівна) Бернард Шов. — Трістан Бернар: Саламон Мудрий. — Л. Екуб: Маленька Фея з Голівуду (Шрлі Темпль). — Де-віус: Комінтерн на нових рейках. — Волод. Бірчак: Соціялісти державними будівничими (спомини). — Богдан Галайчук: Від Совітського Союзу до російської імперії. — Д. Д.: Те, чого ні зважити, ні зміряти. — Багрянюк: Замість некрольогу. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Нові книжки.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень. Рік XI., ч. 7-8 за липень-серпень 1935. Зміст: І. Шайтавз: Спорт у філателії Европи. — Ф. Януш: Бувало-бувля (Подорож довкола України — за альбомом, віршована). — Службові марки Швайцарії. — Ріжні вісти з філателії. — Д-р Ів. Турин: Марочна географія У.Н.Р. й Польщі. — Марки Східної Европи на виставі „Остра" (з мапою). — Дрібні вісти. — Критика і бібліографія. — Нові марки. — З філателістичних журналів. — Прес. фонд „У. Ф.".

ПРОЛОМ, двотижневик. Ч. 15 (18) і 16 (19) за серпень 1935 р. Зміст: В. Колпачкевич: Про західні межі київської держави в X-му столітті (II. частина — закінчення). 2) Оголошення. Стор. 64. 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 6. IX. год. 8. веч. „Авантюра в раю“.

Субота, 7. IX. год. 8, веч. опера „Аїда“

Театр Рівнородностей.

Пятниця, 6. IX. год. 8. веч. Познанська оперетка „Країна усміху“

Субота, 7. IX. год. 8. веч. „Мій коханий курнику“. Ціни найнижчі.

Кіна.

АДРІЯ: „Син Конг-Конга“; „Лови на тигра“.

АПОЛЬО: „Революція в царстві вальса“.

АТЛЯНТИК: „Авдієнція в Ітаю“.

ВАНДА: „Велика княжна Олександра“ і ревія „Божок полудневого моря“.

ҐРАЖИНА: „Сестра Марта є шпіоном?“

КАСІНО: „20.000 літ у Сінґ-Сінґ“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Мала неня“ (з Франціскою Ґаль).

МАРУСЕНЬКА: „Мала неня“ (з Франціскою Ґаль).

МІРАЖ: „Гарна як світ“.

МУЗА: „Добра ворожка“.

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „Мрійливі уста“ (з Ел. Берґнер).

ПАН: „Мальована заслона“ (Ґрета Ґарбо“.

РАЙ: „Нуждарі“, „Париж у вогні“ (дві серії разом).

СВІТ: „Світ сміється“.

СОНЦЕ: „Король циганів“, „Ярмарок кохання“.

СТИЛЕВЕ: „Чорна перла“, ревія: „Те, що найцікавіше“.

УТІХА: „Месник прерії“ та ревія.

ХИМЕРА: „Бабуна“ (фільма з життя мурин ів плем. Банту).

Закордонне радіо.

Пятниця, 6. вересня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 14.00 Спів (Ґіш тенор), 17.00 Пісні австр. композиторів (Стравски сопр.). 18.25 „Валькірія“ оп. Р. Вагнера. **Кошиці** (259,1) 17.20 Спішські нар. пісні. **Прага** (470,2) 17.00 Віольончеля, 18.40 Форт. ресітал, 19.25 Від колиски до престола — пісні, 20.10 Серенада е-дур Сука, 20.45 Оп. арії. **Париж** (1648) 12.15 Симф. муз., 20.45 Пісні, 22.50 Танк. музика **Білгород** (437,3) 21.30 Гимни й патр. пісні, 23.00 Нар. пісні. **Любляна** (569,3) 22.15 Пісні селян. **Берлін** (356.7) 18.00 Концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.15 Діти співають, 16.00 Концерт, 19.00 Легка музика. **Кельн** (455,9) 21.00 Муз. мандрівка по світі. **Мінхен** (405,4) 16.10 Солісти (муз. сп.), 21.00 Фант. симфонія Берліоза, 22.30 Октет оп. 116 Шуберта. **Будапешт** (550,5) 13.30 Циг. муз., 20.15 Скрипка. **Мілано** (221,2) 11.30 Популярна музика, 22.20 Солісти. **Рим** (420,8) 13.05 Легка музика, 20.40 Концерт.

Субота, 7. вересня 1935.

Відень (506,8) 11.00, 13.10, 15.20 Концерт, 19.10 Сп. турнір, 21.00 Мельодії та пісоньки, 22.45 Танкові й фільм. мельодії. **Брно** (325,4) 17.40 „Віденська кров“ оп. Штравса. 18.45 Нар. пісні. **Прага** (470,2) 12.30 Легка музика, 16.30 Джез. **Париж** (1648) 20.00 Пісні. **Білгород** (437,3) 13.15 Сп. ресітал, 20.09 Рос. і циг. пісні, 23.00 Нар. пісні. **Берлін** (356,7) 14.15 Давня танк. музика, 18.15 Вес. муз. **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Муз. всячина, 20.10 Вес. вечір. **Лийпціґ** (382.2) 20.10 „Дер Фельдпредіґер“ оп. Мілекера. **Мінхен** (405,4) 15.15 Шопенові твори, 18.30 Пісні. **Будапешт** (250,5) 17.30 Легка музика, 19.15 Циг. музика. **Мілано** (221.2) 11.30 Популярна музика, 13.10 Квартет. 19.15 Муз. всячина. **Рим** (420,8) 20.40 „Ля Біабетіка Доната“ оп. Берзіка.

Львівське радіо.

Пятниця, 6. вересня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00, 12.15 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. денник. 12.40 Камер. музика, 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 З ринку праці, 13.35 Легкі пісоньки з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Старі пісоньки, 16.00 Гутірка для хорих, 17.15 Концерт орх., 16.45 Для дітей: Вересень на небі й землі. 17.00 Репортаж із вистави в Брюселі, 17.15 Хвилина поезії, 17.20 Гайдн: Квартет оп. 1. ч. 3. 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Мішаний хор, 18.30 Програмова скринька, 18.40 Спорт. гутірка, 18.45 Пісні про кохання (Роґатінер сопран), 19.00 Із довецьких жартів, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. монольоґ, 20.00 Легка музика, спів, 21.00 Веч. денник, 21.10 З давньої та суч. Польщі, 21.15 23.05 Симф. концерт, 22.30 Концерт малої орхестри.

Субота, 7. вересня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу. 12.03 Полудн. денник, 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 Найгарніша гр. пл., 14.30 Сальон. музика з гр. пл .315. Репитація прози, 15.45 Біржа, 15.25 Польська морська торговля, 13.30 Концерт солістів (Ол. Карпатський барит.), 16.00 Лекція фр. мови, 16.15 Музика з гр. пл., 16.30 Техн. скринька, 16.45 Вся Польща співає, 17.50 Сандомир. 18.00 Для ст. дітей: Біг на 1000 м., 18.30 Огляд видавництв, 18.40 Сільва рерум. мист. життя, 18.45 Легка музика, 19.00 Дух Чорногори (фраґм. із пов. И. Бенята), 19.20 Реклям. концерт, 19.35 Спорт. вістки, 20.00 Опереткова музика. 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Польські морські шляхи, 21.30 Вес. Сирена: Процес графоманів, 22.00 Концерт орх.; спів Боярм-Пшеменецька (сопр.) 23.05 Забутий „Зелений Бальоник“, 23.20 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.26—5.29 зол.

Нім. марка 1·58—1·65, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінги 99·50 — 102, чеські корони 20·50—21·50, рум. леї 28·50—29·50, ліри 38·50—41·00.

Золото: Доляри 9.00—9·05, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60 — 4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Преміївки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 41·25—43·00.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця одн.	14.75	15.00	16.25	16.50
Пшениця зб.	13.75	14.00	15.25	15·50
Овес	11.25	12.00	13.25	14.00
Жито одноціле	10·50	10·75	12·00	12·25
Жито збірне	10·25	10·50	11·75	12·00
Мука житня I. кат. до 55%	22·00	22·50	22·00	22·50
Мука житня II. к. ситк. до 65%	20·75	21·25	20·75	21·25

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 5-го вересня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·30 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.34·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·50 „
1 л. молока	0·13 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	3·00—3·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Ціни на масло, молоко, сметану і яйця не змінились.

Тенденція на масло, молоко, сметану і яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 5. IX. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури I. кл.	„	0·90 „

Птицю приймає в кількости визначеного приділу для кожного свого доставця.

Читайте „Д ло“!

Подяка.

По довгих і тяжких терпіннях від'ійшов у вічність дня 13. серпня ц. р. незабутній Муж, Тато і Дідуньо, **о. Северин Матковський**, парох Босир. В тих сумних хвилинах зазнали ми від наших Приятелів і Знайомих стільки співчуття і активної помочі, що вважаємо своїм обовязком прилюдно зложити Їм подяку за вияви прихильности до нас, а пошани до Покійника.

Щиро дякуємо о. Пасіці за те, що відвідував Покійника в часі довгої недуги й причастив Його Найсв. Тайнами, а Йому і о. д-р Сидоровові за молитви при смерти і поміч у приготуванні похорону, за провід у похороннім обряді о. кан. Громницькому та за участь у ньому о. дек. Кочійові, о. дек. Малиновському, о. кап. Сомбайові, о. Весні, о. Пасіці, о. Ратичеві, о. Стасюкові, о. Сидоровові, о. Ковальському, о. Кашубі і о. Корбі чина о. Редемптористів. Сердечна подяка від нас о. Бриковичеві за відправу Служби Божої і зворушливу проповідь у церкві та за промови над гробом о. Весні від Гол. Т-ва „Просвіта“, о. дек. Малиновському і дир. Шматі від копичинецьких установ, д-р Бараняві від [illegible] і п. Пхайкові від парохіян.

Дякуємо за участь у похоронах колишнім товаришам праці в копичинецькім Виділі Повітовім, п. маршалкові Ценському з Увисли і п. віцепрез. Павловському з Тернополя, відпоручникові копичинецьких установ п. дир. Петрицькому, п. дир. школи в Босир. Гузареві та тернопільському Громадянству, що не зважаючи на погану погоду явилося численно віддати останню прислугу громадянському діячеві.

До глибини серця зворушили нас своєю любовою і вдячністю парохіяни з Босир, Коцюбинчик і Сокиринець, що серед зливного дощу не лякалися 20-годинної подорожі фірами з копичинецьких надзбручанських сіл до Тернополя, щоби тільки устами свого відпоручника попрощати свого о. духовного, зложити квіти на Його домовину та численною участю в похоронах засвідчити вдячність для свого учителя і провідника напротязі 43 літ.

Всім Вам щире Спасибі.

Ольга Матковська, жінка, Наталія і Олександра, доньки, Іларіон Брикович, зять, Ірина, Омелян, Любомира, Зиновій і Степан — внуки.

Подяка.

В імені родини Пок. о. Северина Матковського складаю щиру подяку ВП. д-р Володимирові Чубатому, лікареві в Тернополі, за совісне, вміле лікування і дбайливу, повну терпеливости опіку над Покійником в часі його 3-літньої тяжкої недуги.

Іларіон Брикович.

ОПОВІСТКИ.

Ферійна Комісія Т-ва Укр. Ст. Мед. і Фарм. **„Медична Громада“** подає до відома, що дижурний Ферійної Комісії урядує щодня від год. 9·30—10·30 в льокалі Т-ва при вул. Чарнецького 26, II. брама, двері ч. 8. За Виділ: **М. Кузьмович**, секретар Т-ва. 291 2-2

Вп. П. Д-рові Володимирові Загайкевичеві, адвокатові в Перемишлі, складає щиру подяку за успішну та безкорисну оборону в перемиському суді. **Степан Ґлембецький.**

Замісць квітів на домовину бл. п. Д-ра І. Боцюркова складаємо 15 зол. на Українську Захоронку у Львові. Д-р Михайло і Марія Шкільники.

Ширіть наш часопис!

ФУТРА виконує дешево й солідно Евген Говикович, Львів, вул. Домініканська ч. 4. 193 23-26

„ТЕ-КА“ Львів, Руська 16, I. виконує найелеґантніші мужеські одяги, заготови, футра і студентські однострої. 271 5-26

Купно годинника є справою довір'я. Дешево купите добрий годинник у славновідомій пятьдесятьлітній католицькій фірмі **Іван Зельтенрайх,** Львів, Марійська пл. 5 82 13-?

Годинники найліпші, дешеві, поручає **Домбровський-Розважевський,** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 246 4-8

Хто хоче зберегти здоровля від заразливих недуг, нехай принесе піря перечистити до фірми „Рієзорої“. Також продаємо пух, піря. **Львів, Городецька 67.** 250 5-6

Мешкання урядже найновішими меблями найдешевше Брік і Ґрінер, Львів, Трибунальська 16. 234 4-6

Працьовита, совісна особа займеться домом або дітьми за скромною винагородою. Лісництво Басівка почта Оброшин „Господарна“. 306

Іспитований дяк, що вміє вести хор, шукає посади. Зголошення слати: Теодор Івасевич, Рогатин. 302

Лекції англійської мови з певним успіхом. „Магістер“ Адм. „Діла“. 305

Покій і кухня, мансарда, зараз до винайму. Піскова 26. 307

Ученицю(ня) прийме на мешкання. Вул. Иосафата 4 м. 2. 308

Упр. Техн. Дентист

Й. ЛІБГАБЕР

приймає Ринок 5. побіч Музею. 297 1-4

Специялістка дитячих недуг

Д-р Ольга Ган

Львів, Собіського 15. Тел. 234-46 299 1-4

Д-р Ортопед. Хір.

С. ТЕНЕНБАВМ

приймає від 12—1 і від 3—6

Львів, Баторого 38. 304

Маґазин паперу

ШЕКС і ШТЕНЦЕЛЬ

Львів, Сикстуська 2. Тел. 234-38

поручає приладдя шкільне, канцелярійне і бюрове. 306

Оголошення конкурсу.

Кооператива „Будучність“ у Тернополі оголошує конкурс на рисунок окладинки до книжечок паперців „Калина“. Проекти з прибраним гаслом треба присилати до дня 15. вересня 1935 р. до фабрики кооперативи в Тернополі, вул. Пунчерта ч. 29. долучуючи в замкненій коверті з таким гаслом імя, назвисько і адресу автора.

Для принятих проектів, які стануть власністю кооперативи „Будучність“ визначені 2. нагороди, перша в квоті 100 зол., друга в квоті 75 зол. Непринятi проекти звернуться авторам на подані адреси.

Ближчі виясненя щодо розмірів і тексту окладинки можна дістати в складі „Калина“ у Львові, вул. Бляхарська 11. і в Дирекції фабрики в Тернополі.

240 **Управа Кооп. „Будучність“.**

Трускавець - Живець

Природні купелі солянкові сірчані, боровинові, інгаляторія — Славна Нафтуся — дешевий осінній сезон вересень-жовтень.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ „ на першій сторінці .	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480—
„ „ 1/2	„ 250—
„ „ 1/4	„ 130—
„ „ 1/8	„ 70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.